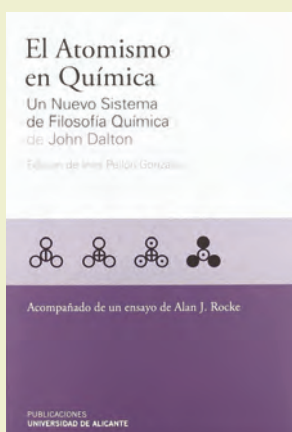

El atomismo en química: Un nuevo sistema de filosofía química de John Dalton Ed. d'Inés Pellón González

La representación de lo invisible: Tabla de los diferentes *rapports* observados en la química entre diferentes sustancias de Etienne-François Geoffroy Ed. de Pere Grapí

Servei de Publicacions de la Universitat d'Alacant, 2012

La nova col·lecció «Clàssics de Química», dirigida per Antonio García Belmar i editada pel Servei de Publicacions de la Universitat d'Alacant, té com a objectiu produir edicions de textos clàssics de la ciència a l'abast de tots els públics interessats en la cultura científica i la seva història. Els principals trets distintius de la col·lecció, els quals constitueixen també els principals trets distintius d'aquests dos primers volums, són la traducció anotada dels textos originals, els estudis introductoris fets per historiadors de la química i les guies de lectura.

L'acostament als textos històrics es fa a través de dos tipus de textos: els escrits per autors les idees dels quals van ser clau en la història de la química i els que els historiadors han realitzat sobre ells. La traducció dels textos clàssics va a càrrec d'historiadors de la química espanyols que, a més, preparen estudis introductoris destinats a oferir als lectors les claus històriques i biogràfiques necessàries per situar els textos en els contextos científic, social i cultural en els quals van sorgir. La guia de lectura que s'inclou al final té com a objectiu servir de guia al lector interessat a aprofundir en la biografia i les idees del científic tractat.

El primer llibre de la col·lecció, *El atomismo en química: Un nuevo sistema de filosofía química de John Dalton*, inaugura la col·lecció d'una manera molt encertada. Es tracta d'una selecció de textos extrets del llibre *Un nuevo sistema de filosofía*, de John Dalton, que es va publicar en dos volums. El volum 1 constava de dues parts que van aparèixer l'any 1808 i el 1810, respectivament, i el volum 2, el 1827. El projecte va quedar incomplet, ja que Dalton no va publicar la part final que havia anunciat. La primera part del volum estava dividida en tres capítols: el primer, sobre la calor (o calòric); el segon, sobre la constitució dels cossos, i l'últim, sobre la síntesi química. En aquest últim capítol és on hi ha exposada la teoria que ha fet història.

Els textos del llibre *El atomismo en química: Un nuevo sistema de filosofía química* van precedits per una introducció d'Inés Pellón, professora de la Universitat del País Basc i autora de nombrosos treballs sobre John Dalton i la seva teoria atòmica. L'estudi es completa amb un article d'Alan Rocke, professor de la Case Western Reserve University de Cleveland (Ohio), un dels principals especialistes en la química del segle XIX, que analitza els orígens de la teoria atòmica de Dalton. El llibre finalitza amb una guia de lectura i una bibliografia.

El segon llibre de la col·lecció, *La representación de lo invisible: Tabla de los diferentes rapports observados en la química entre diferentes sustancias de Etienne-François Geoffroy*, aborda un text de l'esmentat autor introduït per un text de Pere Grapí, professor d'ensenyament secundari, docent i investigador associat a la Universitat Autònoma de Barcelona, alhora que autor de nombrosos treballs sobre la teoria de les «afinitats» químiques al segle XVIII. L'assaig final d'Ursula Klein, professora de la Universitat de Constança i investigadora de l'Institut Max Plank d'història de la ciència, revela un interessant secret amagat durant molt temps entre les files i columnes d'aquesta famosa taula.

En aquest llibre és interessant destacar que l'interès per les afinitats químiques propi del segle XVIII va ser utilitzat en el segle següent com a metàfora de les relacions amoroses per Johann Wolfgang Goethe a la novel·la romàntica *Les afinitats electives*, publicada el 1809, una mostra més de les profitoses interrelacions entre ciència i literatura.

Unes vegades es troben com a amics i vells coneguts que ràpidament s'uneixen i s'ajunten sense alterar els uns als altres, el mateix que es barregen l'aigua i el vi. No obstant això, d'altres s'obstinaran a romandre estranys, sense possibilitat d'unió ni fins i tot barrejant-los o fregant per mitjans mecànics, el mateix que l'oli i l'aigua.

J. W. GOETHE, *Les afinitats electives* (1809)

En conclusió, la nova col·lecció «Clàssics de Química» és una excel·lent iniciativa que se suma a altres de similars relativament recents, com ara la col·lecció «Clàssics de la Química» que publica la Societat Catalana de Química des del 2004 i en la qual ja han aparegut textos històrics de G. N. Lewis, D. I. Mendeléiev, Van't Hoff, Le Bel, E. Frankland i A. Avogadro.

En recomanem la lectura i esperem amb interès els nous títols.

Aureli Caamaño
Editor d'Educació Química EduQ